

5. 3. 2007

ID: 46543

Obnova řízení

Je vyloučeno, aby v řízení o povolení obnovy soud přerušil řízení a vyčkal vydání rozhodnutí (o předběžné otázce), jež by bylo důvodem obnovy.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 83/2006, ze dne 15.12.2006)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně O. a. s. zastoupené advokátem, proti žalovaným 1) K. Š., 2) J. Š., 3) Ing. G. Š., všem zastoupeným advokátkou, a 4) A. Š., zastoupené advokátem, o obnovu řízení, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 15 C 233/2004, o dovolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. června 2005, č. j. 21 Co 235/2005-43, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se domáhala povolení obnovy řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 15 C 110/2001, v němž byla rozsudkem ze dne 29. října 2003, č. j. 15 C 110/2001-66, zamítnuta žaloba o zaplacení částky 3,841.838,- Kč s příslušenstvím a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů účastníků. Tuto žalobu odůvodnila tvrzením, že s žalovanými uzavřela jako nájemkyně dne 23. března 1998 nájemní smlouvu k blíže specifikovaným pozemkům zapsaným u Katastrálního úřadu P. na LV č. 846 v k. ú. J. a na LV č. 1748 v k. ú. S. Výše nájmu činila ročně 2,195.336,- Kč. Dodatečně žalobkyně zjistila, že žalovaní nejsou vlastníky dotčených pozemků a že se tedy na její úkor bezdůvodně obohatili. Obvodní soud pro Prahu 5 (dále jen „soud prvního stupně“) v rozsudku ze dne 29. října 2003, č. j. 15 C 110/2001-66, dovedl, že nárok žalobkyně není důvodný. Vycházejí z rozsudku téhož soudu ze dne 26. dubna 2002, č. j. 15 C 111/2001-80, ve spojení s opravným usnesením ze dne 6. června 2002, č. j. 15 C 111/2001-88, a ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 21. března 2003, č. j. 12 Co 253/2002-129, kterým byla zamítnuta žaloba na určení vlastnictví žalobkyně ke stejným pozemkům, vyřešil předběžnou otázku vlastnictví tak, že žalovaní jsou spoluvlastníky sporných pozemků. Protože shledal platnou i nájemní smlouvu, žalobu na vydání bezdůvodného obohacení zamítl. Rozsudek nabyl právní moci dne 12. 12. 2003. Dne 7. 5. 2004 byl žalobkyni doručen rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. března 2004, č. j. 22 Cdo 1361/2003-164, vydaný ve věci Obvodního soudu pro Prahu 5 sp. zn. 15 C 111/2001, kterým byly rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. března 2003, č. j. 12 Co 253/2002-129, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 30. dubna 2002, č. j. 15 C 111/2001-80, ve znění usnesení ze dne 6. června 2002, č. j. 15 C 111/2001-88, zrušeny a věc vrácena Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení. Nejvyšší soud v rozsudku vyslovil pro soudy nižších stupňů závazný právní názor, že dohoda o vydání zastavěného pozemku, který byl v držbě státního podniku (resp. v držbě státu realizované státním podnikem), uzavřená jinou právní osobou je neplatná a sjednala-li povinná osoba přede dnem uzavření dohody o vydání věci smlouvu o dodávce stavebních prací, o rekonstrukci nebo o modernizaci vydávané nemovitosti, je podstatnou náležitostí dohody ujednání o tom, zda a v jakém rozsahu přejímá oprávněná osoba práva a závazky z této smlouvy. Tvrzením, že takové smlouvy byly sjednány, ale v dohodě o vydání věci nebyly uvedeny, je proto třeba se zabývat. Z těchto závěrů žalobkyně dovozuje, že žalovaní nejsou spoluvlastníky sporných nemovitostí, nájemní smlouva je neplatná a žaloba na vydání bezdůvodného obohacení je po právu. Rozsudek Nejvyššího soudu nemohla žalobkyně bez své viny použít v původním řízení, neboť k jeho vydání došlo až po vyhlášení rozsudku soudu prvního stupně; toto rozhodnutí může pro žalobkyni přivodit ve věci vydání bezdůvodného obohacení příznivější rozhodnutí.

Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 15. prosince 2004, č. j. 15 C 233/2004-29, povolil obnovu řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 15 C 110/2001. Dospěl k závěru, že v posuzovaném případě byly splněny podmínky pro povolení obnovy řízení ve smyslu § 228 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. března 2004, č. j. 22 Cdo 1361/2003-164, nemohla žalobkyně bez své viny použít v původním řízení, jelikož byl vydán až po pravomocném skončení řízení, přičemž nelze vyloučit, že pro ni může přivodit příznivější rozhodnutí ve věci.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. června 2005, č. j. 21 Co 235/2005-43, změnil usnesení soudu prvního stupně a návrh na povolení obnovy řízení zamítl. Kasační rozhodnutí Nejvyššího soudu podle názoru odvolacího soudu neřeší otázku vlastnictví pozemků, která je významná pro řízení, jehož obnovy se žalobkyně domáhá, a proto

zatím není na místě závěr, že rozsudek Nejvyššího soudu může pro ni přivodit příznivější rozhodnutí. Tak by tomu bylo jen za situace, kdyby řešení předběžné otázky vlastnictví vyznělo odlišně. Proto žaloba na obnovu řízení je předčasná.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. V něm uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř., tedy že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Vadu řízení spatřuje v postupu odvolacího soudu, který vědom si toho, že v probíhajícím řízení je řešena prejudiciální otázka, jež může mít vliv na rozhodnutí v obnoveném řízení, měl tuto otázku vyřešit sám nebo řízení přerušit a vyčkat rozhodnutí jiného soudu (§ 135 odst. 2 o. s. ř.). Žalobkyně setrvává na závěru, že rozsudek Nejvyššího soudu pro ni může přinést příznivější rozhodnutí, neboť může znamenat zvrat v řešení prejudiciální otázky k předmětu řízení, jehož obnovy se domáhá. Nesprávné právní posouzení věci žalobkyně vidí v závěru odvolacího soudu, že obnovy řízení se může domáhat až po pravomocném skončení řízení o určení vlastnictví žalobkyně ke sporným pozemkům. Spojuje-li odvolací soud otázku určovací žaloby žalobkyně s vlastnictvím žalovaných, přehlídá, že ani zamítavý rozsudek o určení vlastnictví žalobkyně neznamená, že je tím současně určeno, že vlastníky jsou žalovaní. Ti z různých příčin nemusí být spoluvlastníky nemovitostí a žalobkyně jim proto plnila nájemné bez právního důvodu. Žaloba na obnovu řízení nemůže být předčasná, neboť v případě zamítnutí žaloby na určení vlastnictví k pozemkům by žalobkyně ztratila možnost domáhat se určení, že žalovaní nejsou jejich spoluvlastníky, resp. že vlastníkem je jiný subjekt, jenž je oprávněn přijmout plnění za jejich užívání.

Čtvrtá žalovaná navrhla, aby dovolání bylo jako zjevně bezdůvodné odmítnuto, popř. zamítnuto. Namítané rozhodnutí Nejvyššího soudu nemůže být důvodem pro povolení obnovy řízení, protože jím byla rozhodnutí nižších soudů zrušena a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Tento rozsudek tedy prejudiciální otázku vlastnictví neřeší. Na podporu svého názoru argumentuje tato žalovaná usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 1999, vydaným pod sp. zn. 20 Cdo 322/98, publikovaným v časopisu Soudní judikatura č. 4 jako SJ 39/99, a již dříve přijatým stanoviskem Nejvyššího soudu ČSR ze dne 8. 9. 1982 sp. zn. Cpj 67/82, publikovaným ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1983, jako R 2/83. Podle čtvrté žalované řízení netrpí ani vytýkanou vadou, neboť odvolací soud neměl důvod k přerušení řízení. Žalobkyně jednoznačně vymezila důvod obnovy řízení a pokud shora uvedený rozsudek Nejvyššího soudu nebyl způsobitým důvodem k povolení obnovy řízení, správně odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil a návrh bez přerušení řízení zamítl.

Podle článku II bodu 3. zákona č. [59/2005](#) Sb., obsahujícího přechodná ustanovení k novele občanského soudního řádu provedené tímto zákonem, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (t. j. před 1. dubnem 2005) nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů. S ohledem na to, že odvolací soud v řízení o dovolání proti rozsudku soudu prvního stupně postupoval podle procesních předpisů účinných před 1. 4. 2005 (článek II bod 2. zákona č. [59/2005](#) Sb.), bylo i v řízení o dovolání postupováno podle občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou uvedeným zákonem (dále opět jen „o. s. ř.“).

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, k tomu oprávněnou osobou při splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovoatelky (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), a že jde o dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. a), § 238 odst. 2 a § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.], dospěl k závěru, že není důvodné.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uvedených v dovolání. Žalobkyně nenamítá, že řízení bylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., případně (s výjimkou výhrady proti tomu, že odvolací soud nepřerušil řízení o obnovu z důvodu probíhajícího sporu o určení vlastnictví žalobkyně) jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž dovolací soud přihlédně, i když nebyly v dovolání uplatněny. Jelikož nic takového neplyne ani z obsahu spisu, zabýval se dovolací soud pouze výslovně uplatněnými dovolacími důvody, jak byly obsahově vymezeny.

Podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. lze dovolání podat z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávným právním posouzením je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo sice aplikoval správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popřípadě ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Žalobkyně spatřuje nesprávné právní posouzení věci v závěru odvolacího soudu, že rozsudek Nejvyššího soudu ze dne

15. března 2004, č. j. 22 Cdo 1361/2003-164, není rozhodnutím způsobilým založit důvod obnovy řízení podle § 228 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a že se obnovy řízení může domáhat až po pravomocném skončení řízení o určení jejího vlastnictví ke sporným pozemkům, přičemž do tohoto okamžiku je žaloba na obnovu řízení předčasná.

Ustanovení § 228 odst. 1 písm. a) o. s. ř. spojuje možnost napadnout rozhodnutí soudu žalobou na obnovu řízení s novými skutečnostmi, rozhodnutími nebo důkazy, které bez své viny nemohl účastník použít v původním řízení, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci. Důvodem pro povolení obnovy řízení může být pozdější rozhodnutí příslušného orgánu, řešící odchylně předběžnou otázku, šlo-li o případ, v němž byl soud před původním rozhodováním vázán rozhodnutím jiného orgánu (§ 135 odst. 1 o. s. ř.), nebo o případ, v němž soud vycházel při svém rozhodování z rozhodnutí vydaného dříve příslušným orgánem (§ 135 odst. 2 o. s. ř.), anebo soud si sám vyřešil předběžnou otázku (§ 135 odst. 2 o. s. ř.), protože vycházel z toho, že o této otázce nebylo dosud příslušným orgánem rozhodnuto, zjistí-li se potom, že tento příslušný orgán svým kdykoli vydaným rozhodnutím vyřešil uvedenou otázku odchylně (srov. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích z 31. ledna 1995, sp. zn. 15 Co 20, 21/95, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1996, pod č. 55, a již výše zmíněné stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 8. září 1982, Cpj 67/82).

Rozsudek soudu prvního stupně ze dne 29. října 2003, č. j. 15 C 110/2001-66, byl založen na řešení předběžné otázky vlastnictví žalovaných k žalobkyni pronajatým pozemkům. S přihlédnutím k závěrům rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. dubna 2002, č. j. 15 C 111/2001-80, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. března 2003, č. j. 12 Co 253/2002-129 (jimiž byla zamítnuta žaloba o určení vlastnictví žalobkyně ke sporným pozemkům), ji vyřešil tak, že žalovaní jsou podílovými spoluvlastníky pozemků, které byly žalobkyni pronajaty. Tato rozhodnutí byla zrušena rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 15. března 2004, č. j. 22 Cdo 1361/2003-164. V něm se dovolací soud zabýval třemi otázkami, pro jejichž řešení shledal dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustným, a to v prvé řadě otázkou, zda povinnou osobou může být právnická osoba, která nebyla držitelem vydávané nemovitosti, dále otázkou vydání zastavěného pozemku v případě, že jej vydala právnická osoba, které svědčilo právo hospodaření s národním majetkem a která byla omezena povinnostmi při správě národního majetku např. podle § 66 zák. č. [109/1964](#) Sb., a konečně otázkou důsledků skutečnosti, že v dohodě o vydání věci nebylo pojednáno o závazcích vzniklých sjednáním smlouvy, týkající se vydávané věci.

Tyto označené otázky zásadního právního významu nepředstavují ale řešení prejudiciální (předběžné) otázky pro tento spor.. Předběžnou (prejudiciální) otázkou je taková právní skutečnost (právo nebo právní poměr), jejíž existence nebo neexistence by měla vliv na rozhodnutí ve věci soudem projednávané a která sama může být předmětem řízení téhož nebo jiného soudu nebo jiného řízení; jde tedy o otázku, která se sice netýká předmětu řízení, avšak jejíž vyřešení za řízení je nezbytné pro rozhodnutí o předmětu řízení (o věci samé). Její řešení má ovšem platnost jen pro řízení, v němž ji bylo nutno k rozhodnutí věci řešit (k tomu srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 9. července 1965, sp. zn. 4 Cz 94/95, uveřejněné pod R 61/1965 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů, vydávané dříve Nejvyšším soudem ČSSR). Vyslovený závazný právní názor dovolacího soudu (§ 243d odst. 1 věta první a § 226 odst. 1 o. s. ř.) v této konkrétní věci představuje pouze řešení dílčích právních (výkladových) otázek, z nichž sestává celkové právní posouzení. Skutečnost, že jiný soud v jiném řízení posoudil vymezenou (stejnou) právní otázku jinak, nemůže zapříčinit povolení obnovy řízení podle § 228 odst. 1 písm. a) o. s. ř.; nové rozhodnutí jako důvod obnovy připadá v úvahu tehdy, když důvodem obnovy má být vydání rozhodnutí jiného orgánu (případně téhož orgánu v jiném řízení), nikoli skutečnosti z něj vyplývající (srov. opět usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. ledna 1995, sp. zn. 15 Co 20, 21/95 a usnesení Nejvyššího soudu z 28. ledna 1999, sp. zn. 20 Cdo 322/98, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2000, pod č. 48). Jestliže v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. března 2004, č. j. 22 Cdo 1361/2003-164, nebyla odlišně oproti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 26. dubna 2002, č. j. 15 C 111/2001-80, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. března 2003, č. j. 12 Co 253/2002-129, vyřešena předběžná otázka vlastnictví žalovaných, nýbrž pouze otázky, které byly prejudiciální ve vztahu k ní, lze přisvědčit odvolacímu soudu, že kasační rozhodnutí Nejvyššího soudu nemůže být rozhodnutím, které by mohlo být (pro odlišné řešení předběžné otázky) důvodem obnovy řízení. Dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. nebyl proto žalobkyní uplatněn opodstatněně.

Podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. lze dovolání podat z důvodu, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Vadu řízení spatřuje žalobkyně v pochybení odvolacího soudu, který nepřerušil řízení o povolení obnovy, ačkoliv sám nevyřešil prejudiciální otázku vlastnictví ke sporným pozemkům; v případě přerušení řízení mohl přitom vyčkat rozhodnutí jiného soudu o této otázce.

Podle § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř. pokud soud neučiní jiná vhodná opatření, může řízení přerušit, jestliže probíhá

řízení, v němž je řešena otázka, která může mít význam pro rozhodnutí soudu, nebo jestliže soud dal k takovému řízení podnět; to neplatí v řízení o povolení zápisu do obchodního rejstříku.

Výhradou vady řízení žalobkyně namítá, že odvolací soud postupoval v řízení v rozporu s § 109 odst. 2 písm. c) o. s. ř. Podle tohoto ustanovení soud přistoupí k přerušení řízení zpravidla z důvodu hospodárnosti, neboť probíhá řízení, v němž je řešena otázka, která může mít význam pro jeho rozhodnutí a kterou by si jinak mohl vyřešit sám. V řízení o povolení obnovy řízení, v němž účastník uplatňuje jako důvod obnovy existenci rozhodnutí, které nemohl použít v původním řízení, je nezbytným předpokladem „nové“ rozhodnutí, jež závazným způsobem řeší předběžnou otázku jiným způsobem, než jak byla vyřešena v původním řízení. Proto pojmovým znakem takového rozhodnutí je závaznost řešení předběžné otázky, která je spojena s právní mocí rozhodnutí. Je proto vyloučeno, aby v řízení o povolení obnovy soud přerušil řízení a vyčkal vydání rozhodnutí (o předběžné otázce), jež by bylo důvodem obnovy.

Z toho, co bylo výše uvedeno tedy vyplývá, že se žalobkyni nepodařilo prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů zpochybnit správnost napadeného usnesení odvolacího soudu. Za této situace Nejvyššímu soudu nezbylo, než podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. její dovolání zamítnout.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)